

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет
Факультет іноземної філології
та соціальних комунікацій

IX

**ВСЕУКРАЇНСЬКА
НАУКОВА КОНФЕРЕНЦІЯ**

СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА

15-16 квітня 2021 року

Матеріали

Вчителі завжди мають розмовляти англійською. Спілкування має стати метою вивчення. Варто створювати в учнів позитивне психологічне ставлення до говоріння, де в нагоді стане метод гри.

Список використаних джерел:

1. Cecilia Boakye, Joseph Gharthey Ampiah Challenges and Solutions: The Experience of Newly Qualified Science Teachers, May 4, 2017. URL: <https://journals.sagepub.com/doi/pdf/10.1177/2158244017706710>
2. Rasulova Nilufar Challenges and Solutions in English language teaching to students. *Young Scientist*. 2020. № 11 (301). p. 179–181.
3. Sandra Gunawan, Haris Saputra Problems and teaching solutions for students' in learning English. PROJECT. Volume 3, №1, January 2020, p. 59–63. URL: <https://www.journal.ikipsiliwangi.ac.id/index.php/project/article/view/3114>
4. Uysal, D. Problems and solutions concerning English language preparatory curriculum at higher education in view of ELT instructors. *International Journal of Contemporary Educational Research*, 6 (2), 2019, p. 452–467. URL: <https://doi.org/10.33200/ijcer.635093>
5. Ways of motivating EFL/ESL students in the classroom. URL: <https://www.teachingenglish.org.uk/blogs/alexenoamen/ways-motivating-efl-esl-students-classroom>

Тетяна Беценко,

доктор філ. наук

професор кафедри української мови і літератури

Сумського державного педагогічного університету ім. А. С. Макаренка

РОБОТА З ТЕКСТОМ ЯК РІЗНОВИД НАВЧАЛЬНИХ ВПРАВ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ

Актуальність теми. Сьогодні в україністиці постала глобальна проблема: створення методик навчання української мови у вищій школи, що успішно розв'язується науковцями у різних регіонах. У галузі методики викладання української мови як іноземної активно працюють філологи Львова, Тернополя, Харкова, Сум, Одеси, Полтави, Запоріжжя та ін.

Мета статті: означити основні види роботи з текстом при початковому вивченні української мови як іноземної.

Завдання дослідження – подати орієнтовні зразки текстів, пропонованих для використання з навчальною метою у процесі вивчення української мови як іноземної; зазначити можливі різновиди роботи з текстами.

Робота з текстом як зв'язним цілим – завжди об'ємна, складна, але цікава і, на нашу думку, результативна. Такий вид діяльності сприяє формуванню в студентів чуття мови, дозволяє їм відчутти «дух» мови. Виграшним деякою мірою буде використання текстів, у яких міститься інформація про факти із життєдіяльності народу, представники якого вивчають українську мову (це своєрідно консолідуватиме міжнаціональні зв'язки).

1. Переклад тексту з російської мови на українську з використанням довідкових джерел.

У випадку, якщо іноземні студенти вивчали російську мову і мають початкові знання, варто пропонувати завдання, що базуються на перекладі тексту з російської мови на українську. Наприклад, для студентів з Туркменістану можуть бути запропоновані такі тексти:

Текст 1

Флаг Туркмени

Флаг представляет собой прямоугольное зелёное полотнище с вертикально расположенной красно-бордовой полосой и пятью орнаментами у основания флага. Снизу этой полосы изображены оливковые ветви. Рядом с полосой у верхнего края флага — белый полумесяц и пять белых звёзд. Пять ковровых орнаментов (так называемых гёлей) туркменских племён — ахалтеке, йомут, салыр, човдур, эрсары — означают пять областей страны[1]. Каждый из гёлей обрамлен ковровым орнаментом, внешний край которого совмещен с краем полосы. В нижней части полосы изображены две пересекающиеся у оснований и направленные вверх в разные стороны оливковые ветви. Каждая состоит из десяти уменьшающихся к концам листьев, расположенных попарно, кроме нижнего и верхнего. На зелёной части в левом верхнем углу изображены полумесяц и пять пятиконечных звёзд белого цвета. Пропорции ширины полотнища к его длине составляют один к полутора. (З Інтернету).

Текст 2

Ковроткачество в Туркменистане

Ковроткачество – еще одна из древних традиций страны и символ туркменского народа. Для кочевого туркмена ковер всегда был единственным

предметом мебели – легко транспортабельные и теплые ковры служили и для покрытия внешних обводов юрт "кара-ой", и настилом для пола, и постелью. При этом их изящный и замысловатый рисунок, свой у каждой этнической группы, являлся и визитной карточкой семейства, и украшением жилища. Искусство ковроткачества, очень сложное и трудоемкое, традиционно передавали из поколения в поколение, а умение ткать красивые ковры считалось одной из главных благодетелей невест и жен. В Туркменистане ковер являлся и является чем-то священным, даже на флаге страны изображены ковровые мотивы. Поэтому никого не удивляет, что настоящий ковер представляет собой произведение искусства и стоит очень дорого. (З Интернету)

Спочатку тексти, пропоновані для перекладу, повинні бути невеликими. Поступово необхідно буде їх збільшувати й ускладнювати. У процесі перекладу вчимо студентів користуватися різними словниками, довідковими виданнями (в тому числі й електронними). До кожного тексту доречно пропонувати лінгвістичні завдання (знайдіть слова з апострофом, м'яким знаком, спрощенням, подвоєними і подовженими приголосними тощо, поясніть написання; випишіть іменники, визначте їх рід, число, відмінок; випишіть прикметники, встановіть їх розряд, визначте рід, число, відміно та ін.; складіть з поданим прикметником своє речення та ін.).

2. Читання, розуміння і аналітична обробка тексту, поданого українською мовою.

Наступним видом роботи з текстом може бути їх читання й виконання на основі запропонованого тексту завдань. З цією метою студентам пропонується текст українською мовою. Студенти повинні прочитати текст і дати відповіді на загальні питання: Яка тема тексту? Яка основна думка тексту? Чи є в тексті герої, хто саме? Чи наявні емоції в тексті (автора, героїв)? Який настрій тексту? На яку думку (вислів) варто звернути увагу? Чому? Викладач може конкретизувати запитання (відповідно до тексту).

Розпочинати роботу потрібно з текстів невеликих. Такі тексти повинні бути легкими для читання і сприйняття.

Який слід повинна лишити людина на землі?

Старий Майстер звів кам'яний будинок. Став осторонь і милується. «Завтра в ньому оселяться люди», – думає з гордістю. А в цей час біля будинку грався Хлопчик. Він стрибнув на сходинку й залишив слід своєї маленької ніжки на цементі, який ще не затвердів.

- Для чого ти псуєш мою роботу? – сказав з докором Майстер.

Хлопчик подивився на відбиток ноги, засміявся й побіг собі.

Минуло багато років. Хлопчик став дорослим Чоловіком. Життя його склалось так, що він часто переїздив з міста до міста, ніде довго не затримувався, ні до чого не прихилився – ні руками, ні душею.

Прийшла старість. Згадав старий Чоловік своє рідне село на березі Дніпра. Захотілось йому побувати там. Приїхав на батьківщину, зустрічається з людьми, називає своє прізвище, але всі здвигують плечима – ніхто не пам'ятає такого Чоловіка.

- Що ж ти залишив після себе? – питає у старого Чоловіка один дід, – Є в тебе син чи дочка?

- Немає у мене ні сина, ні дочки.

- Може, ти дуба посадив?

- Ні, не посадив я дуба...

- Може, ти поле випестував?

- Ні, не випестував я поля...

- Так, мабуть, ти пісню склав?

- Ні, й пісні я не склав.

- Так хто ж ти такий? Що ж ти робив усе своє життя? – здивувався дід.

Нічого не міг відповісти старий Чоловік. Згадалась йому та мить, коли він залишив слід на сходинці. Пішов до будинку. Стоїть той наче вчора збудований, а на найнижчій сходинці – закам'янілий відбиток Хлопчикової ніжки.

«Ось і все, що залишилось після мене на землі», – з болем подумав старий. (Василь Сухомлинський).

Обов'язковою є лінгвістична робота з текстом (пошук певних морфологічних форм, їх характеристика). Бажано, щоб студенти записували відповіді, які вони відтворюють усно.

3. Складання власного тексту.

Найскладнішим різновидом роботи буде складання тексту на визначену тематику з подальшим виконанням граматичного завдання. Вважаємо, тематику потрібно добирати таку, щоб вона була пов'язана з життєдіяльністю студентів, їх перебуванням в Україні тощо. Наприклад: 1) Що я раніше знав (знала) про Україну. 2) Чому я обрав (обрала) для навчання Україну? 3) Що мене

зацікавило в Україні? 4) Що мене вражає в Україні? 4) Що мені подобається в Україні? 5) Які українські звичаї, свята тощо мені подобаються? та ін.

Текст як матеріал для виконання завдань із граматики має значні переваги порівняно з окремими незв'язаними між собою реченнями. Уміння правильно і грамотно скласти текст – показник володіння мовою, що засвідчує певний рівень її засвоєння.

Висновки. Отже, вдосконалення методики навчання української мови як іноземної – шлях до успішного засвоєння студентами-іноземцями україномовного матеріалу. З цією метою варто використовувати тексти і пропонувати студентам виконання на їх основі різних видів граматичних завдань. Такий підхід, вважаємо, буде продуктивним, що створить підґрунтя для ефективного, результативного і оперативного засвоєння наукової інформації.

Список використаних джерел:

1. Кочан І. Лінгвометодичні основи укладання підручників з української мови як іноземної. *Теорія і практика викладання української мови як іноземної*. № 8. Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 2013.
2. Українська мова для іноземців: навчальний посібник. 3-тє вид. Суми : Університетська книга, 2018. 400 с.
3. Форманова С., Розман І. Українська мова як іноземна: експрес-курс. Ужгород : РІК-У, 2018. 108 с.

Станіслава Зайцева,

канд. наук із соціальних комунікацій

асистент кафедри мовної підготовки іноземних громадян

Сумського державного університету

ПЛАТФОРМА GOOGLE MEET ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНО-КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ

Актуальність теми. Хвиля коронавірусу COVID-19 змусила стрімко реагувати на потреби сучасності. Вона не оминула і соціально значущий